



2023-09-28
KN2023/03662

Klimat- och näringslivsdepartementet

Heidelberg Material
Cement Sverige AB och
OX2 AB
Ombud: Advokaten
Therese Strömshed och jur.kand.
Gesine Åström
Mannheimer Swartling
Advokatbyrå AB
Box 4291
203 14 Malmö

Ansökan om tillstånd enligt lagen (1966:314) om
kontinentalsockeln att utforska kontinentalsockeln i Östersjön
öster om Gotland

Regeringens beslut

Regeringen meddelar med stöd av 3 § lagen (1966:314) om
kontinentalsockeln (KSL) tillstånd för Heidelberg Materials Cement Sverige
AB och OX2 AB (bolagen) att utforska kontinentalsockeln i Östersjön inom
det område som framgår av *bilagan*.

Regeringen godkänner miljökonsekvensbeskrivningen.

Tillståndet gäller i fem (5) år från och med dagen för beslutet.

För tillståndet gäller följande villkor.

Allmänt

1. Verksamheten ska, utöver vad som anges i villkoren, bedrivas i
huvudsaklig överensstämmelse med vad bolaget har angett i ansökan
med bilagor eller i övrigt åtagit sig i ärendet.

Information och samråd med mera

2. Försvarsmakten, Havs- och vattenmyndigheten, Sjöfartsverket och
Sveriges geologiska undersökning (SGU) ska informeras senast sex
(6) veckor, eller den kortare tid som respektive myndighet medger,
innan undersökningarna påbörjas beträffande
 - undersökningsplan med tidpunkterna för uppskattad arbetstid,

- vilka fartyg, med angivande av anropssignal, som ska användas,
- position för undersökningarna som ska anges på karta med koordinater (SWEREF 99 TM),
- vilken metod som ska användas,
- kontaktuppgifter till den enhet som utför undersökningarna, samt
- eventuella andra uppgifter av betydelse för sjöfarten.

Informationen ska lämnas till Försvarmakten via e-post ms-opavd-tillstand@mil.se, till Havs- och vattenmyndigheten via e-post havochvatten@havochvatten.se, till Sjöfartsverket via e-post ufs@sjofartsverket.se och till SGU via e-post sgu@sgu.se.

3. Senast fyra (4) veckor innan undersökningarna påbörjas, eller den kortare tid som Sjöfartsverket respektive Gotlands hamnar godtar, ska samråd ske med Transportstyrelsen, Sjöfartsverket och Gotlands hamnar beträffande sådana särskilt sjösäkerhetshöjande åtgärder som kan krävas när undersökningsarbetena sker i närheten av sjötrafiktäta områden såsom riksintresseklassade farleder, djupvattenleder och trafiksepareringssystem. Eventuella sjösäkerhetshöjande åtgärder ska bekostas av bolaget.
4. Senast tre (3) veckor innan undersökningsarbetena påbörjas, eller den kortare tid som Försvarmakten godtar, ska samråd ske med Försvarmakten i fråga om särskilda åtgärder krävs för att minimera påverkan på Försvarmaktens insats- och övningsverksamhet samt för att minska risker för undersökningsverksamheten.

Fiskenäring

5. Sveriges Fiskares Producentorganisation, Havs- och Kustfiskarnas Producentorganisation samt Sveriges Pelagiska Fiskares Producentorganisation ska fortlöpande hållas informerade om när och var undersökningarna kommer att utföras så att potentiell påverkan på fiske minimeras.

Kulturmiljö och marinarkeologi

6. Undersökningarna ska genomföras på ett sådant sätt att kulturmiljöer på havsbotten inte kommer till skada. För att säkerställa att kulturmiljöer inte kommer till skada ska marinarkeologisk expertis

konsulteras vid utformningen av undersökningarna och vid urvalet av platserna där ingrepp i bottensediment ska göras samt för granskning av resultatet.

Skyddsåtgärder avseende marina däggdjur, fisk och skyddade områden

7. Vid geofysiska undersökningar som avger ljud med frekvenser understigande 200 kHz ska så kallad mjuk uppstart av utrustningen tillämpas i minst 30 minuter. Under uppstarten av undersökningarna ska Passiv Acoustic Monitoring (PAM) användas. Det ska även finnas observatörer som spanar efter marina däggdjur för att säkerställa att inga marina däggdjur förekommer i närheten av undersökningsfartygen. För det fall att det finns utrustning som av tekniska skäl inte medger mjuk uppstart ska sådan utrustning startas först efter att utrustning som medger mjuk uppstart har startats. Om det går längre tid än 40 minuter mellan kartläggningslinjer, eller om undersökningarna avbryts under en längre tid än 15 minuter, ska en ny sekvens av mjuk uppstart genomföras. Om marina däggdjur observeras inom en 300 meters radie från fartyget ska en ny observationsperiod om 20 minuter utföras innan mjuk uppstart får påbörjas. Försiktighetsmått enligt detta villkor ska dokumenteras.
8. Geofysiska undersökningar som avger ljud med frekvenser understigande 200 kHz får inte genomföras under perioden 1 maj till och med 31 augusti.
9. Vid geotekniska undersökningar, inklusive borrhning, ska ett skyddsavstånd till naturreservatet Slite skärgård om 20 meter från gränsen iakttas för att förhindra att grumlade sediment sprider sig in i reservatet.
10. Vid geotekniska undersökningar, inklusive borrhning, ska områden där ålgräsängar och blåmusselbankar förekommer i möjligaste mån undvikas.

Uppgiftslämnande

11. När undersökningarna har avslutats ska kopia av all insamlad geologisk och geoteknisk information från svenskt kontinentalsockelområde, såväl rådata som tolkningar och

sammanställningar, i den utsträckning lagen (2016:319) om skydd för geografisk information inte hindrar det, tillställas SGU i format som myndigheten godkänner. Innan informationen översänds ska kontakt tas med SGU via e-post sgu@sgu.se.

12. Efter avslutade undersökningar ska uppgifter om havsdjup som erhållits vid undersökningarna, i den utsträckning lagen (2016:319) om skydd för geografisk information inte hindrar det, rapporteras till Sjöfartsverket för uppdatering av Sveriges nationella djupdatabas och sjökort. Innan informationen översänds ska kontakt tas med Sjöfartsverket via e-post ufs@sjofartsverket.se.

Utrustning och utsläpp

13. Instrument eller annan utrustning får inte lämnas kvar efter undersökningstidens utgång. Förlorad geoteknisk och geofysisk utrustning ska så långt möjligt återhämtas. Utsläpp av olja och andra skadliga ämnen ska så långt möjligt undvikas. Kustbevakningen ska kontaktas om olja eller andra skadliga ämnen kommer ut i vattnet och när det finns överhängande fara för utsläpp eller andra olyckor. Informationen ska lämnas till Kustbevakningens ledningscentral via telefonnummer +46 776-70 60 00 eller, i mindre brådskande ärenden, per e-post till lc@kustbevakningen.se. Vid arbeten i vatten ska i första hand biologiskt nedbrytbara kemiska produkter användas. Nedskräpning eller dumpning av avfall i samband med arbetet får inte ske.

Övrigt

14. Vid geotekniska undersökningar, inklusive borrhning, ska en skyddszon om 100 meter runt det fartyg som utför undersökningen så långt som möjligt upprätthållas.
15. En kopia av tillståndsbeslutet ska finnas tillgänglig ombord på de fartyg som bedriver undersökningsverksamhet med stöd av tillståndet och ska kunna visas upp efter begäran från svensk myndighet.

Erinringar

Regeringen erinrar om att tillsynen över efterlevnaden av föreskrifter och villkor för tillstånd enligt KSL, förutom vad gäller 15 c § KSL, utövas av SGU.

Regeringen erinrar om att det i säkerhetsskyddslagen (2018:585) finns bestämmelser om säkerhetsskyddsklassificering av uppgifter som rör säkerhetskänslig verksamhet.

Regeringen erinrar om att det även kan krävas andra tillstånd för utförande av de aktuella undersökningarna och därmed sammanhängande verksamhet, däribland tillstånd enligt lagen (2016:319) om skydd för geografisk information.

Ärendet

Bakgrund

Bolagen ansökte den 11 oktober 2022 hos SGU om tillstånd enligt 3 § KSL för att utforska svensk kontinentalsockel utanför östra Gotland i syfte att bland annat kartlägga förutsättningarna för att lasta ut koldioxid till fartyg för vidare transport till geologisk lagring och för att undersöka möjligheten att anlägga undervattenskabel för överföring av el och rörledningar för transport av vätgas.

Verksamheten omfattas av krav på en miljökonsekvensbeskrivning vilken ingår i ansökan. Av handlingarna i ärendet framkommer att SGU kungjorde miljökonsekvensbeskrivningen den 11 mars 2023.

SGU remitterade ansökan med bilagor till berörda parter. Remissvar har inkommit från Försvarmakten, Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Länsstyrelsen i Gotlands län, Sjöfartsverket, Kustbevakningen, Transportstyrelsen, Region Gotland och Riksantikvarieämbetet. Bolaget har därefter bemött de synpunkter som inkommit från remissinstanserna.

Den 30 juni 2023 överlämnade SGU ärendet till regeringen med eget yttrande (dnr 324–2357/2022) eftersom Försvarmakten begärt att ärendet ska prövas av regeringen (jfr 5 a § sista stycket kontinentalsockelförordningen [1966:315]).

Ansökan

Bolagen har ansökt om tillstånd enligt 3 § KSL för att utforska kontinentalsockeln i Östersjön inom angivet område öster om Gotland. Bolagen har i ansökan yrkat att tillståndet ska gälla i fem år samt att tillståndet föreskrivs med angivna förslag till villkor. Slutligen har bolagen yrkat att prövningsmyndigheten slutför den specifika miljöbedömningen baserat på den till ansökan fogade miljökonsekvensbeskrivningen.

Heidelberg Materials Cement Sverige AB (Cementa) planerar att 2030 etablera världens första klimatneutrala cementfabrik i Slite på Gotland med hjälp av Carbon Capture and Storage-teknik (CCS). CCS kräver stora mängder el och Cementas projekt förutsätter en väsentlig förstärkning av elförsörjningen till och på Gotland. OX2 AB projekterar ett storskaligt havsbaserat vindkraftsprojekt öster om Gotland som beräknas vara klart 2030. OX2 AB utreder för närvarande möjligheten att överföra el från vindkraftsparken till Gotland via en anslutningskabel till Slite samt att producera vätgas som transporteras via rörledning till Gotland. För att tillvarata synergier för båda projekten har bolagen inlett ett samarbete med avseende på tillstånd, teknik och elnätinfrastruktur/logistik för de båda verksamheterna på Gotland. Ansökt utforskning syftar till att inhämta information om bottenförhållandena i området som underlag för planering av transporten av koldioxid från CCS-anläggningen samt till att optimera sträckningen av planerade rörledningar och kablar från den havsbaserade vindkraftsparken.

Undersökningsområdets totala yta uppgår till ca 68 km². De undersökningsmetoder som bolagen planerar att använda är:

geofysiska undersökningar i form av

- Side Scan Sonar (SSS) för att skapa högupplösta avbildningar av bottenytan,
- Sub bottom profiler (SBP) för att ge information om förhållanden under bottenytan,
- Reflexionsseismik för att avbilda sedimentlager samt berggrund som ligger djupt ner under bottenytan,

- Multibeam echo sounder (MBES) för att skapa högupplösta tredimensionella avbildningar av havsbotten samt indikation om botten typ,
 - Magnetometer som mäter magnetfält som kan användas för att hitta icke-exploderad ammunition eller vrak,
- geotekniska undersökningar i form av
- Cone penetration test (CPT) för att undersöka bottensedimentets egenskaper och lagerföljder,
 - Vibrocorer för att ta djupa sedimentprover, och
 - geoteknisk borrhning.

Bolagen uppskattar att arbetstiden kommer att vara ca 2–3 månader för de geofysiska undersökningarna och ca 3–4 månader för de geotekniska undersökningarna inklusive borrhning.

Undersökningarnas sammantagna miljöpåverkan bedöms medföra liten till försumbar konsekvens för miljön och omgivningen. De geotekniska undersökningarna kan orsaka en tillfällig förändring i vattenkvaliteten på grund av grumling, sedimentation och eventuell frisättning av förorenade ämnen på havsbotten, vilka kan påverka fiskars beteende, täcka över fiskägg och fastna i fiskars gälar. Förändringen bedöms dock vara mycket lokal och tillfällig och konsekvenserna för fisk bedöms bli försumbar. Om stödben används vid borrhning kan direkt fysisk påverkan på bottenflora och bottenfauna uppkomma genom att organismer kan skadas eller dödas under stödbenen. Påverkan bedöms dock vara mycket lokal.

De geofysiska undersökningarna ger upphov till undervattensljud som kan ha negativ effekt på fisk och kan påverka tumlare och säl genom att orsaka flyktbeteende och permanent eller temporär hörselnedsättning. Inom undersökningsområdet förekommer gråsäl. Tumlare från Östersjöpopulationen har vintertid (februari-april) observerats utanför Gotlands kust i höjd med Slite och skulle kunna förekomma i undersökningsområdet. För att minska påverkan i samband med undersökningarna kommer ett antal skyddsåtgärder att vidtas. Konsekvenserna för fisk och för marina däggdjur bedöms bli försumbar.

Grumling samt fysisk påverkan på havsbotten skulle kunna påverka kvalitetsfaktorerna växtplankton, makroalger och gömfröiga väster och bottenfauna. Påverkan bedöms dock att vara mycket lokal och tillfällig och ingen påverkan av betydelse kommer att uppkomma på kvalitetsfaktorerna och därmed inte heller på någon vattenförekomst. Verksamheten bedöms inte bidra till kumulativa effekter av någon betydelse.

Inkomna remissvar till SGU

Försvarmakten har anfört sammanfattningsvis följande. Försvarmakten har inget att erinra mot undersökningarna, men begär att ärendet överlämnas till regeringen för prövning. Försvarmakten vill erinra sökanden om att det inom svenskt sjöterritorium är förbjudet att sjömäta utan tillstånd enligt lagen (2016:329) om skydd för geografisk information. Försvarmakten framhåller att en planerad undersökningsverksamhet för exempelvis kabelförbindelse till land kräver sjömätningstillstånd och att detta tillstånd prövas av Försvarmakten.

Havs- och vattenmyndigheten (HaV) har anfört att sökt verksamhet utifrån befintligt underlag inte innebär någon sådan miljöpåverkan som föranleder synpunkter från myndigheten.

Kustbevakningen har anfört sammanfattningsvis följande. Kustbevakningen avstyrker det i ansökningen föreslagna villkoret såvitt gäller verksamhetsutövarens skyldighet att samråda med Kustbevakningen avseende sjösäkerhetshöjande åtgärder. Det sökta tillståndet behöver förenas med villkor om att en kopia av tillståndsbeslutet ska finnas tillgänglig på de fartyg som bedriver undersökningsverksamhet med stöd av tillståndet för att kunna uppvisas för svensk myndighet. Tillståndet bör även innehålla upplysningsvisa anvisningar om hur tillståndshavaren ska kontakta Kustbevakningen i händelse av utsläpp av olja eller andra skadliga ämnen.

Länsstyrelsen i Gotlands län anser att följande villkor bör ingå i ett tillståndsbeslut:

1. Seismiska undersökningar ska begränsas till en tid då risken för att tumlare ska vara i området är minimal. Länsstyrelsen föreslår att seismiska undersökningar inte utförs mellan 15 oktober och 15 maj.

2. Inga grumlande arbeten får ske mellan 1 april och 15 juli. Om grumlande arbeten bedöms nödvändigt under denna period ska verksamheten föregås av dialog med länsstyrelsen med förslag på försiktighetsåtgärder för att minimera grumling.
3. För att minska spridning av förorenade sediment från hamnen och farleden ska försiktighetsåtgärder i form av bubbelridåer eller geotextiler tillämpas vid uttag av kärnor av sediment och berg för analys.
4. Undersökningar av bottensediment/bergkärnor får inte ske inom de utpekade täta kärlväxtängar, t.ex. ålgräsängar inom området. Dessa typer av undersökningar får inte heller utföras i andra kärlväxtängar inom undersökningsområdet. För att undvika att detta sker ska botten först undersökas med video, t.ex. en undervattens-ROV.
5. Alla undersökningar ska tillämpa ett skyddsavstånd på minst 50 meter från Slite skärgårds naturreservatsgräns.
6. Alla borrhälskor eller liknande produkter ska vara biologiskt nedbrytbara.
7. Under perioden 15 mars till 15 juli ska störning av fåglar som häckar i närheten av undersökningsområdets nordöstra del inte förekomma. Detta gäller för öarna Asunden, Grunnet och Majgu. Störs fågellivet ska undersökningarna avbrytas omedelbart. En fågelexpert ska vara med vid fältarbetet för att avgöra när arbetet ska avbrytas.
8. Innan de fysiska undersökningarna görs ska området undersökas med side scan sonar, multibeam eller liknande för att kartlägga eventuella fartygs-/båtlämningar. En marinarkeolog ska kontaktas inför bottenundersökningarna.

Naturvårdsverket har anført i huvudsak följande. I fråga om miljöprovningar som avser verksamheter till havs finns en uppdelning mellan *Naturvårdsverket* och HaV när det gäller vilka frågor respektive myndighet bevakar. *Naturvårdsverket* ansvarar i stora drag för frågor om fåglar, fladdermöss samt eventuell påverkan på skyddade landområden. *Naturvårdsverket* bedömer i detta fall att åtgärdens påverkan på fåglar och andra naturvärden inom sitt ansvarsområde är obetydlig. Vad gäller övriga arter och naturvärden hänvisas till HaV.

Riksantikvarieämbetet har anfört sammanfattningsvis följande. Myndigheten anser att villkoren för tillstånd ska innefatta att marinarkeologisk expertis ska utföra bedömningar om förekommande fornlämningar och övriga lämningar inför undersökningarna, vid utförandet ska minst en marinarkeologisk expert delta för att se till att sedimentprovtagning, sondering eller borrhning inte sker i områden med forn- eller kulturlämning. Ett villkor ska upprättas om att ett lämpligt skyddsavstånd och bedömning av lämningar ska ske i samråd med länsstyrelsen.

Sjöfartsverket har anfört i huvudsak följande. Sjöfartsverket har inget att erinra mot att sökanden medges tillstånd för bottenundersökningar i enlighet med ansökan, förutsatt att redovisade villkor uppfylls. Samråd ska ske i god tid innan arbetena påbörjas med Sjöfartsverket, samtliga berörda myndigheter och intressenter vad gäller behov av riskreducerande åtgärder i de områden som av Sjöfartsverket anses vara lämpliga för implementering av sådana. I enlighet med rekommendationen från Transportstyrelsen anser Sjöfartsverket att lokala aktörer i Slite hamn, bl.a. Sjöfartsverkets lotsar, ska involveras i det fortsatta riskförebyggande arbetet. Föreslagna villkor bör justeras till att inkludera information om en undersökningsplan och eventuella andra uppgifter av betydelse för sjöfarten. Det bör även finnas ett villkor om rapportering av geologiskt data efter avslutade undersökningar.

Transportstyrelsen har anfört i huvudsak följande. Då undersökningarna planeras i direkt anslutning till farlederna i Slite hamn bör sjöfartsrelaterade risker analyseras ingående och lämpliga skyddsåtgärder tas fram för att minimera påverkan på sjöfarten och förebygga olyckor. Stor hänsyn bör tas till sjöfartens framkomlighet och säkerhet. Större fartyg kan ha mycket begränsad möjlighet till undanmanövrar i de smala farledspassagerna. Vid behov bör trafikstyrande åtgärder såsom tillfällig avlysning av vattenområde och/eller tillfällig utmärkning med sjösäkerhetsanordningar övervägas. En annan viktig förebyggande åtgärd är informationen till övrig sjöfart genom t.ex. underrättelser för sjöfarande (IFS) och genom kontakt med sjöfartsaktörerna i Slite hamn. Myndigheten rekommenderar att lokala aktörer i Slite hamn, t.ex. Sjöfartsverkets lotsar, Kustbevakningen och Cementa involveras i det riskförebyggande arbetet.

Bolagens bemötande av inkomna remissvar vid SGU

Tiden för genomförandet av undersökningarna bedöms uppgå till ca sju månader och tidplanen för omställningen av Slitefabriken innebär att

seismiska undersökningar behöver påbörjas senast under augusti månad 2023 för att den övergripande tidplanen för CCS-projektet alltför ska kunna hållas. Det bedöms inte motiverat ur skyddssynpunkt att, som länsstyrelsen föreslår, begränsa tiden för genomförandet av undersökningarna. Skälen till detta är dels att påverkan från undersökningarna på naturmiljön bedöms bli obetydlig, dels att föreslagna tidsbegränsningar skulle medföra ett ökat antal undersökningstillfällen med ökad påverkan som följd. Bolagen motsätter sig därför länsstyrelsens villkorsförslag gällande tidsbegränsningar. Då påverkan på tumlare bedöms bli obetydlig ser bolagen inget behov av att begränsa tiden för genomförandet av undersökningarna av den anledningen, särskilt med hänsyn till att tumlare endast har detekterats inom området vid några enstaka tillfällen. Bolagen ser inte något behov av att begränsa undersökningarna till en viss tid på året med hänsyn till grumling och motsätter sig länsstyrelsens villkorsförslag i denna del. Bolagen motsätter sig även länsstyrelsens villkorsförslag i fråga om skyddsåtgärder i form av bubbelridåer eller geotextiler. Skälen till detta är att det framgår av utredningen i ärendet att den grumling som kan uppstå till följd av verksamheten bedöms att vara mycket begränsad i både tid och rum. Bolagen motsätter sig vidare länsstyrelsens villkorsförslag i fråga om kärlväxtängar eftersom det framgår av utredningen i ärendet att konsekvenserna för bottenvegetationen till följd av undersökningarna förväntas bli försumbara, samt då återkolonisering förväntas ske relativt snabbt i de fall enskilda ålgräsplantor skulle komma att skadas. Bolagen motsätter sig vidare länsstyrelsens villkorsförslag i fråga om skyddsavstånd från gränsen för naturreservatet Slite skärgård. Då undersökningarna bedöms enbart ge upphov till en mycket begränsad grumling och påverkansområdet förväntas understiga 10 km² bör ett skyddsavstånd om 20 meter vara tillräckligt för att säkerställa att grumling inte uppkommer inom naturreservatet.

Bolagen delar Riksantikvarieämbetets och länsstyrelsens synpunkt om att det kan vara motiverat att föreskriva ett villkor om att marinarkeologisk expertis ska kontaktas inför de planerade undersökningarna. Bolagen ser dock inget behov av att föreskriva ett villkor om att en expert ska delta vid själva utförandet av de planerade undersökningarna och motsätter sig därför Riksantikvarieämbetets villkorsförslag i denna del. Då kulturmiljölagen (1998:950) föreskriver samrådspålit och skyddsavstånd ser bolagen vidare inget behov av att föreskriva villkor om detta. Bolagen motsätter sig därför Riksantikvarieämbetets villkorsförslag i denna del.

Bolagen delar Transportstyrelsens och Sjöfartsverkets synpunkter att det är viktigt att sjösäkerheten beaktas och att nödvändiga skyddsåtgärder vidtas för att minimera påverkan på sjöfarten och risken för olyckor. Bolagen kommer att se till att lokala aktörer vid Slite hamn, t.ex. Sjöfartsverkets lotsar, involveras i det fortsatta riskförebyggande arbetet. Eftersom utlämnande av geologisk data till Sjöfartsverket är föremål för krav på spridningstillstånd anser bolagen att det är olämpligt att föreskriva ett villkor som förutsätter att ytterligare tillstånd inhämtas för att uppfylla villkoren i undersökningstillståndet.

SGU:s yttrande

SGU bedömer inledningsvis att miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller kraven i 6 kap. miljöbalken och att den utgör ett tillräckligt underlag för att göra en samlad bedömning av den planerade verksamhetens inverkan på miljön, människors hälsa och hushållningen med naturresurser. SGU anser även att övriga ansökningshandlingar uppfyller kraven på vad en ansökan om tillstånd enligt KSL ska innehålla och att ansökningshandlingarna kan ligga till grund för en bedömning av verksamhetens förenlighet med bestämmelserna i KSL.

SGU konstaterar att ingen remissinstans har motsatt sig att bolagen beviljas ansökt tillstånd, men att flera remissinstanser har haft synpunkter på vilka villkor ett tillstånd bör förenas med. Verksamheten bedöms inte kunna medföra att någon miljö kvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken överskrids.

SGU bedömer att närheten till de skyddade områdena, naturreservatet Slite skärgård och Natura 2000-området Asunden, inte utgör hinder mot att meddela tillstånd.

Med hänsyn till att det enbart finns ca 500 individer av den hotade Östersjötummlaren framstår det enligt SGU som motiverat att vidta relativt långtgående skyddsåtgärder för att skydda populationen. Med beaktande av försiktighetsprincipen bedöms det av länsstyrelsen föreslagna villkoret om att begränsa när i tid sesmiska undersökningar får genomföras som rimligt. Med hänsyn till att ålgräsängar är en viktig livsmiljö för ett stort antal marina djur och växter och ålgräsets status som sårbar, bedömer SGU att det får anses rimligt att bolagen anpassar sin utforskningsverksamhet så att kärnväxtängar inte skadas eller påverkas negativt. SGU delar således

länsstyrelsens bedömning att villkor till skydd för täta kärlväxtängar bör föreskrivas.

Det bör enligt SGU föreskrivas villkor om att bolagen ska informera fiskerierorganisationerna Sveriges Fiskares Producentorganisation, Havs- och Kustfiskarnas Producentorganisation samt Sveriges Pelagiska Fiskares Producentorganisation om när och var undersökningarna kommer att utföras.

Vid en samlad bedömning, och med hänsyn till de villkor som föreslagits, finner SGU att kraven i KSL och tillämpliga bestämmelser i miljöbalken är uppfyllda och att ansökta undersökningar kan tillåtas. SGU har inget att erinra mot den yrkade tillståndstiden om fem år.

Bolagens bemötande av SGU:s yttrande

Bolagen har motsatt sig behovet av en tidsrestriktion för skydd av tumlare mellan 15 oktober och 15 maj samt villkor för att skydda kärlväxtängar. Med beaktande av bolagens föreslagna skyddsåtgärder om att tillämpa mjuk uppstart och observatörer på fartyget som spanar efter marina däggdjur, är den påverkan som i värsta fall skulle kunna uppkomma att tumlare tillfälligt förflyttar sig från eller undviker området där undersökningarna genomförs. Om regeringen överväger att villkorsvis föreskriva en tidsrestriktion för seismiska undersökningar anser bolagen att det bör preciseras att denna tidsrestriktion enbart ska gälla under perioden februari till april, det vill säga den period då området utpekats som ett viktigt område för tumlare enligt HaV. Det bör i så fall preciseras att tidsrestriktionen avser undersökningar med utrustningen sub bottom profiler och reflektionsseismik. Bolagen delar inte heller länsstyrelsens eller SGU:s bedömning om behovet av villkor för kärlväxtängar. Utifrån utredningen i ärendet kommer bottenundersökningarna endast medföra en försumbar påverkan på ålgräset och inte påverka dess bevarandestatus i området.

Skälen för regeringens beslut

Regeringen får enligt 3 § KSL meddela tillstånd för annan än staten att genom geofysiska mätningar, borrhning eller på annat sätt utforska kontinentalsockeln och att utvinna naturtillgångar från denna. Ett tillstånd ska avse ett bestämt område och en viss tid.

Av 3 a § KSL framgår att vid prövning av tillstånd att utforska kontinentalsockeln tillämpas de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken och bestämmelserna om miljö kvalitetsnormer i 5 kap. 3–5 §§ miljöbalken. För verksamheter och åtgärder som ska prövas för ett tillstånd att genom bl.a. borrhning utforska kontinentalsockeln ska bestämmelserna om planer och annat underlag i 3 kap. 11 och 12 §§ och 5 kap. 18 § miljöbalken tillämpas, och, om en betydande miljöpåverkan kan antas, en specifik miljöbedömning göras, information lämnas och samordning ske enligt 6 kap. 28–46 §§ miljöbalken.

Enligt 2 kap. 3 § miljöbalken ska alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. I samma syfte ska vid yrkesmässig verksamhet bästa möjliga teknik användas.

Enligt 4 § KSL ska ett tillstånd att utforska kontinentalsockeln förenas med de villkor som behövs för att skydda allmänna intressen och enskild rätt, såsom att skydda människors hälsa och miljön mot skador och olägenheter, främja en långsiktigt god hushållning med mark och vatten och andra resurser samt trygga säkerheten.

Regeringen delar SGU:s bedömning att miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller tillämpliga krav i 6 kap. miljöbalken och att övriga ansökningshandlingar uppfyller kraven på vad en ansökan om tillstånd enligt KSL ska innehålla.

Av utredningen i ärendet framgår att ingen remissinstans har motsatt sig ansökan. Några remissinstanser, däribland Länsstyrelsen i Gotlands län, har framfört förslag på villkor som ett eventuellt tillstånd bör förenas med.

Regeringen bedömer i likhet med SGU att de undersökningar som ansökan omfattar uppfyller de krav som ställs i KSL och tillämpliga bestämmelser i miljöbalken, om tillståndet förenas med villkor.

Mot bakgrund av att Östersjöpopulationen av tumlare är akut hotad anser regeringen att ett tillstånd ska förenas med villkor som tar sikte bland annat på behovet av att skydda tumlare. Länsstyrelsen i Gotlands län har härvid anfört att tillståndet bör förenas med villkor om att seismiska

undersökningar inte utförs mellan 15 oktober och 15 maj. Regeringen bedömer att ett sådant villkor är alltför långtgående. Villkor om att så kallad mjuk uppstart av utrustningen samt Passiv Acoustic Monitoring (PAM) ska användas och tidsbegränsning i när undersökningar som avger ljud med frekvenser understigande 200 kHz får genomföras under tumlarens känsliga parnings- och kalvningsperioder, är enligt regeringens bedömning tillräckliga skyddsåtgärder för tumlare. Villkor till skydd för tumlare medför även skydd för andra marina däggdjur och fisk.

Av utredningen framgår vidare att påverkan på miljö och andra skyddsvärda intressen inom området är begränsad. Vad avser sådana skyddsvillkor bedömer regeringen att bolagens föreslagna villkor och åtaganden är tillräckliga för att uppfylla de krav som ställs i KSL och 2 kap. miljöbalken. Regeringen anser att det därutöver bör föreskrivas villkor för att minska påverkan på sjöfarten, fiskenäringen, försvarsintresset och risken för olyckor.

Utredningen i ärendet ger inte heller anledning att anta att någon miljökvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken skulle överträdas. Tillstånd kan därmed meddelas.

Bolagen har yrkat på en tillståndstid om fem år. SGU har inte haft några synpunkter på den yrkade tillståndstiden. Regeringen bedömer att tillståndstiden kan bestämmas till fem år.

Mot denna bakgrund ska ansökan beviljas och tillståndet gälla för den tid samt förenas med de villkor som anges under rubriken Regeringens beslut.

På regeringens vägnar



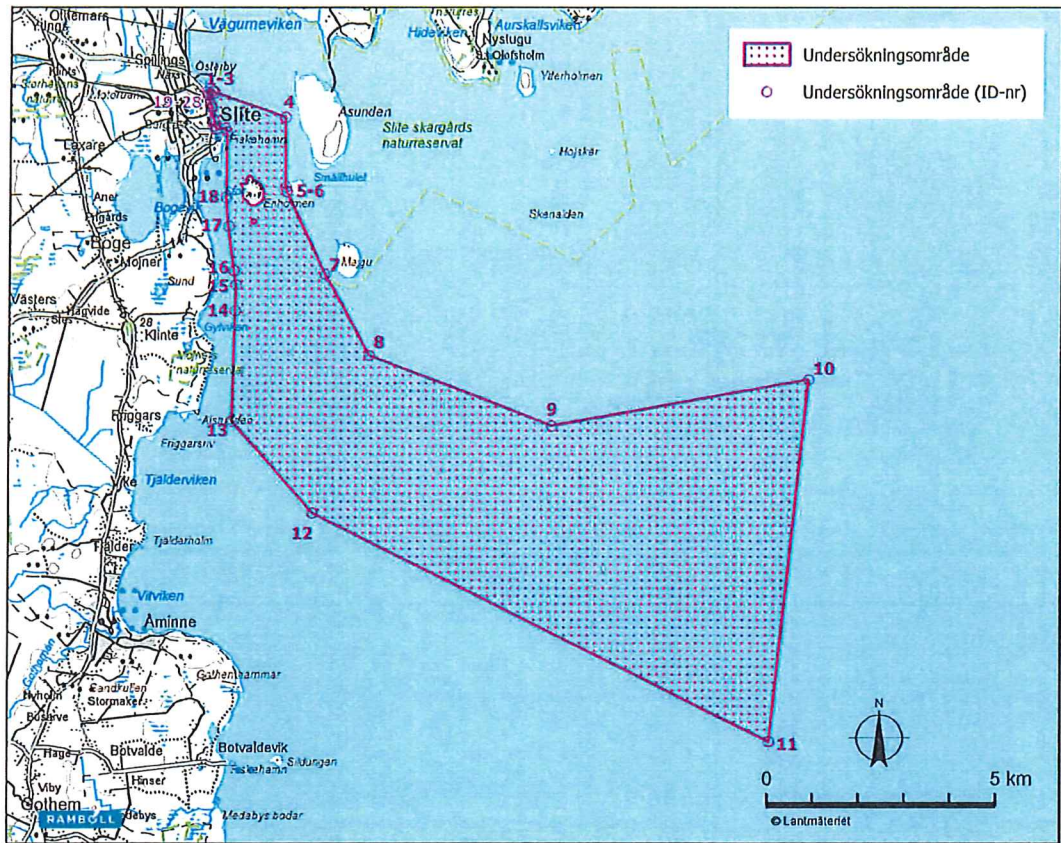
Ebba Busch



Fredric Gernsjo

Kopia till

Justitiedepartementet/L4
Utrikesdepartementet/BK
Försvarsdepartementet/MFI, RS, SI, SUND, SSK
Finansdepartementet/BA
Kulturdepartementet/KKM
Landsbygds- och infrastrukturdepartementet/FJR, US, TM
Försvarmakten
Havs- och vattenmyndigheten
Kustbevakningen
Länsstyrelsen i Gotlands län
Naturvårdsverket
Riksantikvarieämbetet
Sjöfartsverket
Statens maritima och transporthistoriska museer
Sveriges geologiska undersökning
Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut
Trafikverket
Transportstyrelsen



ID-nr	E SweRef99TM	N SweRef99TM	ID-nr	E SweRef99TM	N SweRef99TM
1	726684	6403343	15	727366	6399214
2	726831	6403372	16	727325	6399515
3	726870	6403337	17	727195	6400472
4	728427	6402808	18	727142	6401089
5	728444	6401317	19	727153	6402494
6	728467	6401208	20	727105	6402568
7	729333	6399446	21	726905	6402548
8	730332	6397689	22	726867	6402617
9	734319	6396175	23	726871	6402709
10	739944	6397169	24	726853	6402758
11	739102	6389378	25	726808	6403002
12	729076	6394305	26	726812	6403034
13	727290	6396276	27	726775	6403115
14	727351	6398654	28	726717	6403282